

Subjekty působící

v

ochraně přírody a krajiny

Subjekty podílející se na ochraně přírody a krajiny

- ▶ ORGÁNY OCHRANY PŘÍRODY
- ▶ JEDNOTKY ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY
- ▶ ODBORNÉ STÁTNÍ ORGANIZACE
- ▶ VEŘEJNOST
- ▶ EVROPSKÁ UNIE

Orgány ochrany přírody

Výkon státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny vykonávají následující orgány:

- obecní úřady
- pověřené obecní úřady
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- krajské úřady
- správy národních parků
- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
- Česká inspekce životního prostředí
- Ministerstvo životního prostředí
- Ministerstvo obrany a újezdní úřady

Působnost

Působnost představuje vymezení okruhu společenských vztahů, v němž státní orgán může, eventuálně musí vykonávat svou pravomoc, tj. rozhodovat.

Rozlišuje se působnost:

- věcná
- územní
- funkční

Obecní úřady

S výjimkou území NP, NPR, NPP, PR, PP a jejich OP:

- povolují kácení dřevin (pozn. i na území CHKO)
- ukládají náhradní výsadbu
- vedou přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě

Pověřené obecní úřady

mimo území NP, NPR, NPP, PR, PP a jejich OP :

- registrují VKP a vydávají závazná stanoviska k zásahům do registrovaných VKP (pokud se nejedná o EVL)
- řeší problematiku památných stromů
- vydávají souhlas ke zřizování nebo rušení veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území obcí

Obecní (městské) úřady obcí s rozšířenou působností

nejde-li o ZCHÚ nebo jejich OP:

- vydávají stanoviska k zásahům do VKP ze zákona
- vymezují a hodnotí místní ÚSES (vyjma území NP + OP a CHKO)
- rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti v rámci obecné ochrany rostlin a živočichů
- rozhodují o zajištění či použití prostředků k zabránění nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů
- vydávají povolení k rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů a k rozšiřování kříženců do krajiny

- rozhodují o stanovení odchylného postupu při ochraně ptáků
- přijímají oznámení o kácení dřevin a rozhodují o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin
- vydávají souhlasy k umístování a povolování staveb a k jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz
- rozhodují o vyhlášení přechodně chráněné plochy
- rozhodují o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu, ukládají provedení přiměřených náhradních opatření podle a ukládají pokuty za přestupky a správní delikty

Tzv. zbytková působnost :

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností dále ve svém správním obvodu, nejde-li o ZCHÚ nebo jejich OP anebo o vojenské újezdy, vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

Územní působnost obcí s rozšířenou působností a jejich obecních (městských) úřadů

ÚZEMNĚ-SPRÁVNÍ ROZDĚLENÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 1. 1. 2003

Kraje a krajské úřady

kraje ve své územní působnosti, tj. mimo NP, CHKO, NPR, NPP a jejich OP + vojenské újezdy:

- vydávají nařízení o zřízení (zrušení) PR, PP a jejich OP a zajišťují péči o tato území
- vydávají nařízení o zřízení či zrušení přírodních parků a o omezení využití jejich území

Krajské úřady na území PR, PP a jejich OP vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů, a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, není-li příslušné MŽP.

Krajské úřady

nejde-li o území NP, CHKO, NPR, NPP + jejich OP a vojenské újezdy:

- vydávají závazná stanoviska ke schválení lesních hospodářských plánů (LHP) a k lesním hospodářským osnovám (LHO)
- povolují výjimky ze zákazů stanovených pro jeskyně a vydávají povolení pro průzkum nebo výzkum jeskyně
- vymezují a hodnotí regionální ÚSES (mimo území NP + OP a CHKO)
- řeší problematiku PR a PP a jejich OP (tj. vydávání výjimek ze zákazů, vydávání souhlasů k vymezeným činnostem, schvalování plánu péče atd.) + uzavírání smluvní ochrany
- vydávají souhlasy k činnostem a uzavírají smlouvy o způsobu hospodaření v ptačích oblastech

- zajišťují péči o EVL, označují EVL, vydávají závazná stanoviska k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo narušení obnovy EVL nebo jejich předmětů ochrany
- vydávají stanoviska podle 45i a ukládají kompenzační opatření
- vydávají osvědčení o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči (s výjimkou ptáků)
- povolují výjimky (příp. uzavírají dohody) ze zákazů zvláště chráněných rostlin a živočichů
- jsou ve své územní působnosti odvolacím orgánem proti rozhodnutím orgánů obcí
- a další

Územní působnost jednotlivých krajů a krajských úřadů

Published by CENIA (C) ČSÚ, ARCDATA

0 44134m

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)

= organizační složka státu.

AOPK ČR na území CHKO, nejde-li o vojenské újezdy, vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů, není-li k tomu příslušné MŽP.

AOPK ČR dále na území NPR, NPP a jejich ochranných pásem, nejde-li o vojenské újezdy nebo o území NP a jejich ochranných pásem, vykonává státní správu v ochraně přírody v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů, není-li k tomu příslušné MŽP.

AOPK ČR se organizačně člení na sekce, odbory a oddělení + regionální pracoviště.

Bližší - viz www.ochranaprirody.cz

AOPK ČR zejména:

- poskytuje finanční náhradu za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření z prostředků státního rozpočtu podle § 58
- je odvolacím orgánem proti rozhodnutím orgánů obcí
- provádí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, monitoring, dokumentaci a šetření v ochraně přírody
- spolupracuje s odbornými, výzkumnými a vědeckými pracovišti a zajišťuje informační a osvětovou činnost
- v souladu se schválenými plány péče zajišťuje v obvodu své územní působnosti péči o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky (pozn. k zajištění těchto povinností je příslušná hospodařit s majetkem státu)
- vede Ústřední seznam ochrany přírody
- vytváří, spravuje a vede Informační systém ochrany přírody (Portál ochrany přírody - viz <http://portal.nature.cz> + Mapový server)
- vykonává znaleckou činnost
- administruje celostátní dotační programy (zejména krajínotvorné programy)

Správy NP

- vykonávají státní správu v ochraně přírody na území NP a jejich OP, není-li příslušné MŽP
- plní úkoly odborných organizací ochrany přírody ve svých územních obvodech
- provádějí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, spolupracují s výzkumnými a vědeckými pracovišti, zajišťují strážní, informační a kulturně výchovnou činnost
- povolují výjimky ze zákazů a udělují souhlasy k činnostem vymezeným v základních a bližších ochranných podmínkách

- vydávají závazné stanovisko potřebné k ohlášení stavby, vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu, stavebního povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudačního souhlasu, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělení souhlasu podle vodního zákona
- správy národních parků na území národních parků vykonávají působnost pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů na úseku ochrany zemědělského půdního fondu
- správy národních parků zřizují radu národního parku

Česká inspekce životního prostředí

- ČIŽP dozírá, jak jsou orgány veřejné správy vyjma ústředních orgánů (tj. MŽP a MO), právníckými a fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkající se ochrany přírody a krajiny
- zjišťuje a eviduje případy ohrožení a poškození přírody a krajiny, jejich příčiny a osoby odpovědné za jejich vznik nebo trvání
- úkoly inspekce plní inspektoři, kteří se prokazují služebními průkazy
- o odvolání proti rozhodnutí ČIŽP rozhoduje MŽP

ČIŽP je oprávněna:

- vyžadovat prokazování původu zvláště chráněné rostliny a živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv + prokázání totožnosti jejich držitele
- ukládat opatření podle 66 zákona o ochraně přírody
- rozhodovat o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu + ukládat povinnost provést přiměřená náhradní opatření
- odebírat nedovoleně držené jedince
- v případech hrozící škody nařídít omezení, případně zastavení škodlivé činnosti až do doby odstranění jejich nedostatků a příčin

ČIŽP ukládá právníkům a fyzickým osobám pokuty za porušení povinností při ochraně přírody a krajiny.

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy ochrany přírody v ČR.

MŽP především:

- provádí vymezení a hodnocení nadregionálního ÚSES
- vydává povolení k vývozu a dovozu ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami
- zajišťuje zpracování, oznamuje a projednává záměry na vyhlášení NP, CHKO, NPR, NPP a jejich OP (+ zajišťuje a schvaluje plány péče)
- vymezuje zóny ochrany přírody NP a CHKO
- je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným orgány krajů v přenesené působnosti, správou NP, AOPK ČR a ČIŽP

Ministerstvo obrany a újezdní úřady

- na území vojenských újezdů
- ÚJEZDNÍ ÚŘADY = státní správa v ochraně přírody a krajiny
újezdní úřady v rozsahu působnosti obecních úřadů, obcí s rozšířenou působností, orgánů krajů, AOPK ČR a správ národních parků, není-li k ní příslušné Ministerstvo obrany
- 4 vojenské újezdy v ČR = VÚ Boletice (Jihočeský kraj), VÚ Březina (Jihomoravský kraj), VÚ Hradiště v (Karlovarský kraj) a VÚ Libavá (Olomoucký kraj)
- pozitivum / negativum (?)
- snížení počtu + zmenšení

Správa jeskyní ČR

- státní příspěvková organizace spadající pod MŽP
- zřízena v roce 2006
- účel vzniku = zajišťování ochrany, péče a provozu zpřístupněných jeskyní (celkem 14) v ČR a s nimi bezprostředně souvisejících podzemních prostor a zpřístupňování, ochrana a péče o podzemní prostory, pokud v nich budou prováděny činnosti na základě rozhodnutí místně příslušného orgánu ochrany přírody, nebo budou využívány k účelům podléhajícím doзору státní báňské správy
- cíl = záruka kvalitní péče a prezentace jeskyní, průzkumu, výzkumu, dokumentace a ochrany krasu, jeskyní i dalších podzemních prostor
- nezbytné odborné, personální a technické vybavení
- blíže viz - <http://www.caves.cz>

Stráž přírody

Stráž přírody ustanovují krajské úřady, AOPK ČR a správy národních parků. Posláním stráže přírody je kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny. Stráž přírody je při své činnosti povinna prokázat se průkazem stráže přírody (s obvodem její působnosti) a nosit služební odznak.

Strážci jsou oprávněni:

- a) zjistit totožnost, příp. zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů
- b) ukládat a vybírat blokové pokuty za uvedené přestupky
- c) vstupovat na cizí pozemky
- d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie ČR - přistižené osoby jsou povinny uposlechnout
- e) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie ČR, popř. obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky
- f) v případě bezprostředního ohrožení pozastavit rušivou činnost (povinnost bezodkladně vyrozumět územně příslušný orgán ochrany přírody - opatření potvrdí, změní nebo zruší orgán ochrany přírody nejpozději do 15 dnů od jeho vydání)

Účast obcí při ochraně přírody a krajiny

- zapojují se ve svých územních obvodech do ochrany přírody a krajiny
- vyjadřují se zejména k vyhlášení a rušení ZCHÚ, památných stromů a jejich OP
- orgány státní správy jim předkládají požadované podklady a informace k zásahům do přírody i způsobům její ochrany
- jsou účastníky řízení podle zákona o ochraně přírody, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody

Účast veřejnosti na ochraně přírody a krajiny

- nevládní organizace (tj. nejčastěji spolky, obecně prospěšné společnosti či nadace)
- nejvýznamnější organizací v ČR je Český svaz ochránců přírody (ČSOP)
- řada dalších NGO - Nadace Partnerství, Brontosaurus, Veronica, ...
- oprávnění spolků požadovat u příslušných orgánů státní správy (tj. nejen orgánů ochrany přírody!), aby byla předem informována o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí
- žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně, musí být věcně a místně specifikována

- **účast spolků ve správních řízeních podle zákona o ochraně přírody a krajiny**, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno = významná příležitost jak ovlivňovat konečné rozhodnutí

Právo vystupovat jako účastník řízení je spojeno s celou řadou oprávnění s nimiž může disponovat pouze účastník řízení a nikdo jiný. K těm nejvýznamnějším patří např.:

- možnost nahlížet do spisu
- navrhopvat na podporu svých tvrzení důkazy
- účastnit se ústního jednání
- podat odvolání proti výslednému rozhodnutí

a další

Pozemkové spolky

- nevládní organizace různé právní formy (nejčastěji spolky)
- spolupracují s majiteli pozemků (staveb) cenných z hlediska ochrany přírody a krajiny (příp. památkové péče) s cílem zabránit negativnímu využívání těchto pozemků (staveb)
- vlastnictví / věcná břemena / uživatelské vztahy (nájem, pacht, výpůjčka) / neformální spolupráce
- lokální, regionální nebo celonárodní charakter
- v ČR pozemkové spolky podporuje a koordinuje ČSOP (informace o založení či spolupráci - viz www.csop.cz)
- Program „Místo pro přírodu“ – viz www.mistoproprirodu.cz

Děkuji vám za pozornost

a

přeji ☺ den.